

РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

всі підстави стверджувати, що саме вони є тією «цементуючою» основою, що об'єднує кількісно, географічно та інструментально розрізнені й «розпорошені» національні фінансові ринки держав даного регіону в єдину цілісну структуру. З цього приводу повною мірою можна погодитися з тезою американського дослідника Р. Мертона, який стверджує, що «поширення деривативів стало вирішальним чинником, що забезпечив внутрішню єдність глобального фінансового ринку» [5, с. 25].

Розвиток валютних ринків країн Південно-Східної Азії тісно пов'язаний з участю іноземних інвесторів на внутрішніх ринках облігацій. Відсутність ліквідного деривативного ринку, призначеного для хеджування валютних ризиків, суттєво гальмує процеси іноземного інвестування через облігаційні ринки у місцевих валютах, а відтак – звужує коло їх суб'єктів. Більше того, ефективне управління портфелями облігацій у різних валютах вимагає наявності диверсифікованих інструментів страхування валютних ризиків, оскільки волатильність валютних надходжень суттєво перевищує волатильність рівня доходності облігацій, а відкриті валютні позиції зазвичай підвищують волатильність портфеля облігацій без підвищення доходності боргових цінних паперів. На противагу – в управлінні інвестиційними портфелями роль хеджування валютних ризиків набагато менша, оскільки волатильність рівня доходності акціонерного капіталу суттєво вища, а зв'язок між іноземною участю в капіталі та валютними ринками, відповідно, слабкіший.

Висновки

Таким чином, завдяки нарощуванню обсягів операцій на регіональному ринку деривативів національні фінансові ринки країн Південно-Східної Азії отримали низку вагомих конку-

рентних переваг, а саме: суттєве зниження ризиків іноземних інвесторів та підвищення ефективності їх операційної фінансово-господарської діяльності, нарощування ліквідності азійських валютних ринків та диверсифікація фінансових інструментів, що тут реалізуються з метою управління валютними ризиками. Підсумовуючи вищенаведене, слід відзначити, що широкий перелік валютних операцій, які проводяться сьогодні на валютних ринках країн Південно-Східної Азії, їх високе технологічне й організаційне забезпечення дають можливість регіональним суб'єктам господарювання реалізовувати широкий спектр економічних інтересів. Вони стосуються як забезпечення ліквідності та прибутковості діяльності, так і управління валютними ризиками. При цьому перехід країн ПСА від фіксованого до гнучкого валютного курсу ще більше актуалізує питання щодо розширення використання у бізнес-практиці валютних деривативів, що розглядатимуться не тільки як невід'ємна складова ефективного розвитку національних ринків капіталу Азії, а й як інструмент більш ефективного розподілу капіталу та страхування валютних ризиків.

Список використаних джерел

1. Triennial Central Bank Survey. Global Foreign Exchange Market Turnover in 2013. Monetary and Economic Department. – BIS, February 2014.
2. Global Financial Stability Report 2003.
3. Global Financial Stability Report. Statistical Appendix, April 2010.
4. World Federation of Exchange Market Highlights за 2014 рік. – [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.world-exchanges.org/statistics/monthly-reports>
5. Лиховидов В.Н., Сафин В.И. Основные индикаторы и конфигурации на рынке FOREX // FX-Club, 2004.

О.П. ФЕЩЕНКО,
аспірант, Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана

Правове регулювання системи фінансових показників на підприємстві

У статті розкрито правове регулювання системи фінансових показників на підприємствах різних організаційно-правових форм. Виділено принципи та описано державні нормативи регулювання суб'єктів господарювання. Внесені пропозиції щодо інтеграції вітчизняних правових норм регулювання фінансів підприємств у міжнародну систему фінансового права.

Ключові слова: система фінансових показників, фінансовий стан підприємства, фінансові показники, управлінські рішення, показники ліквідності, нормативи, кредитний ризик.

А.П. ФЕЩЕНКО,
аспірант, Киевский национальный экономический университет им. Вадима Гетьмана

Правовое регулирование системы финансовых показателей на предприятии

В статье раскрыто правовое регулирование системы финансовых показателей на предприятиях различных организационно-правовых форм. Выделены принципы и описаны государственные нормативы регулирования субъектов хозяйственной деятельности. Внесены предложения по интеграции отечественных правовых норм регулирования финансов предприятий в международную систему финансового права.

Ключевые слова: система финансовых показателей, финансовое состояние предприятия, финансовые показатели, управленческие решения, показатели ликвидности, нормативы, кредитный риск.

О.П. FESCHENKO,
graduate student Kyiv National Economic University named after V. Getman

Legal regulation of financial performance in enterprise

In the article the legal regulation of financial performance in enterprises of various organizational and legal forms. Highlighted the principles and guidelines described state regulation of business entities. Proposals for the integration of domestic legal

rules regulating finance companies into the international system of financial law.

Keywords: system of financial performance, financial position, financial performance, management decisions, liquidity, standards, credit risk.

Постановка проблеми. Перехід до ринкових відносин вимагає суттєвих зрушень в економіці в цілому та на підприємствах зокрема, що призводить до ухвалення неординарних рішень, прийнятих з урахуванням фінансового положення підприємства. Такі дії повинні базуватися на достовірній та своєчасній інформації, яку можуть отримати використовуючи систему фінансових коефіцієнтів на підприємстві, що дозволить проводити фінансову діяльність максимально ефективно.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Окремі аспекти теми дослідження в певній мірі розкриті у працях як зарубіжних, так і вітчизняних науковців і експертів: В. Андрущенко, В. Базилевич, М. Білик, В. Галасюк, В. Геєць Л. Костирко, О. Клементьєва, Л. Лігоненко, О. Мендрул, Є. Мних, О. Островська, В. Савчук, В. Собко, О. Степурина, О. Терещенко, А. Турило, М. Чумаченко, Дж. Аргенті, М.І. Баканова, І.Т. Балабанова, О.М. Волкова, Ж. Дєпалян, В. Ковальова, Б. Колосс, Родіонової, Н.О. Русак, Р.С. Сайфуліна, Г.В. Савицької, М.О. Федотової, Е. Хелферта, Дж. Хоріган та ін.

Мета статті полягає у дослідженні правового регулювання системи фінансових показників на підприємстві.

Виклад основного матеріалу. Фактично держава не здійснює правового регулювання системи фінансових показників для цілей управління підприємством – це було б не правильно, адже кожний суб'єкт господарювання характеризується своїми особливостями, а тому потребує унікальної системи коефіцієнтів фінансового стану для прийняття управлінських рішень. У той же час окремі аспекти роботи з побудови системи фінансових показників у вітчизняному законодавстві регулюються.

Звернемо увагу на те, що загалом державне регулювання фінансів підприємств здійснюється на таких принципах [1]:

а) визначення напрямів регулювання фінансів підприємств відповідно до державної фінансової політики на даному етапі;

б) забезпечення довготривалої дії державних нормативно-правових актів, спрямованих на регулювання фінансів підприємств;

в) забезпечення достатньої самостійності підприємств у здійсненні фінансової діяльності;

г) погодження фінансових інтересів держави, підприємств у здійсненні фінансової діяльності;

д) врахування світового досвіду регулювання фінансових суб'єктів господарювання;

е) інтеграція вітчизняних правових норм регулювання фінансів підприємств у міжнародну систему фінансового права.

Процес державного регулювання фінансів підприємств включає:

а) створення необхідної нормативної бази для регулювання основних ланок фінансів підприємств;

б) формування нормативних вимог до використовуваних підприємствами фінансових інструментів;

в) регламентацію діяльності фінансових інститутів, що обслуговують фінансову діяльність підприємств;

г) формування дієвої системи економічного стимулювання ефективної фінансової діяльності підприємств;

д) створення дієвої системи фінансових та інших санкцій за порушення підприємствами чинного фінансового права.

Для того щоб стимулювати розвиток системи фінансових показників, що базуються на результативності на основі вартості підприємства, для їхнього розвитку необхідно удосконалювати власне ринкове підґрунтя для використання таких показників – розвиток фондового ринку. Для цього потрібно стимулювати розвиток фондового середовища, зокрема створити такі умови, щоб операції купівлі цінних паперів могли здійснювати активно не лише юридичні особи, а й фізичні. Для цього потрібно удосконалювати законодавство у сфері розкриття підприємствами внутрішньої інформації, стимулювати підвищення ліквідності ринку та здійснювати інші заходи, націлені на підвищення привабливості цінних паперів, як інвестиційних засобів. Окремі системи фінансових показників закріплені на державному рівні – Національний банк України регламентує фінансові показники для комерційного банку, для страхових компаній встановлені особливі фінансові показники у Законі України «Про страхування», для торгівців цінними паперами – закріплені у Законі України «Про цінні папери та фондовий ринок», показники для цих підприємств розробляє, зокрема, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку тощо. Так, для комерційних банків у рамках траденційного аналізу розроблена система фінансових показників, яка включає в себе показники ліквідності, адекватності капіталу, інвестиційної активності, валютної позиції та кредитного ризику. Наприклад, до показників ліквідності відносяться такі (див. табл.).

Норматив миттєвої ліквідності встановлюється для контролю за здатністю банку забезпечити своєчасне виконання своїх грошових зобов'язань за рахунок високоліквідних активів.

Аналіз цього нормативу дає можливість зробити такі висновки:

– у разі значного перевищення фактичного значення Н4 над нормативним банк нагромаджує ліквідність для фінансування кредитів чи інвестування;

– у протилежному разі, тобто коли ситуація вказує на непокриття нормативу протягом певного часу, банк має проблему з виконанням зобов'язань перед клієнтами, можливими стають випадки несвоєчасного здійснення платежів з їхніх рахунків.

Норматив поточної ліквідності встановлюється для визначення строків збалансованості та сум ліквідних активів і зобов'язань банку. Він показує, що цей норматив обчислюється як співвідношення активів первинної та вторинної ліквідності до зобов'язань із кінцевим строком погашення до 30 днів включно.

Показники кредитного ризику враховують співпрацю комерційного банку і інсайдерів, а також установи та великих клієнтів. Метою використання цих показників є контроль за диверсифікованістю портфелю та можливістю виникнення фінансових труднощів у банку у випадку погіршення фінансового стану великих підприємств.

РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Щодо можливих напрямів здійснення удосконалення в цій сфері, то ми пропонуємо доповнити їх тими, що відображені в угодах Базель II та Базель III. В оновлених вимогах Базельського комітету передбачається обмеження банків від надмірних ризиків шляхом встановлення нового розміру коефіцієнта левєриджу – відношення обсягу позикових коштів банку до власних – на рівні 3%. Система нових стандартів передбачає гармонізований на міжнародному рівні коефіцієнт левєриджу, який має доповнювати показники капіталу з урахуванням ризиків. Частка позикових активів є абсолютним нововведенням Базельського комітету. Цей показник ніколи раніше не розглядався як складова Угоди про капітал комерційних банків. На нашу думку, таке доповнення до вітчизняної системи показників для банків буде стимулювати економічну стійкість установ.

Також доцільним доповненням може бути показник буфера збереження капіталу та контрциклічного буфера капіталу. Вимоги до цих показників наступні:

- використовується для покриття збитків у періоди фінансового та економічного стресу;

- банки будуть зобов'язані мати буфер збереження капіталу на рівні 2,5% щоб протистояти майбутнім періодам стресу в результаті чого загальне значення акціонерного капіталу становитиме 7% (4,5% акціонерний капітал і 2,5% буфер збереження капіталу).

Такі показники дозволятимуть банкам проводити динамічний процес підтримання обсягу резервів – вони нарощуватимуть кошти на стадії кредитного буму та розвитку економіки, а витратять – під час фінансово складних кризових періодів, наприклад, як протягом кризи 2008–2009 років. Кожен банк згідно з Базелем III матиме час (пільговий період) для того, щоб привести свою бізнес-модель у відповідність з новими вимогами регулятора.

Окрім цього, вітчизняне законодавство регулює й інші системи фінансових показників – наприклад, для страхових компаній. Так, Закон України «Про страхування» у розділі III визначає вимоги та методика розрахунку платоспроможності страховика. Сюди відносяться фінансові показники – розмір статутного капіталу, обсяг страхових резервів, обсяг перевищення фактичного запасу над розрахунковим.

Мінімальний розмір статутного капіталу страховика, який займається видами страхування іншими, ніж страхування життя, встановлюється в сумі, еквівалентній 1 млн. євро, а страховика, котрий займається страхуванням життя, – 1,5 млн. євро за валютним обмінним курсом валюти України.

Страховики відповідно до обсягів страхової діяльності зобов'язані підтримувати належний рівень фактичного запасу

платоспроможності (нетто-активів). Фактичний запас платоспроможності (нетто-активи) страховика визначається вирахуванням із вартості майна (загальної суми активів) страховика суми нематеріальних активів і загальної суми зобов'язань, у тому числі страхових. Страхові зобов'язання приймаються рівними обсягам страхових резервів, які страховик зобов'язаний формувати у порядку, передбаченому цим законом. Нормативний запас платоспроможності страховика, який здійснює види страхування інші, ніж страхування життя, на будь-яку дату дорівнює більшій з визначених величин, а саме:

- перша – підраховується шляхом множення суми страхових премій за попередні 12 місяців на 0,18 (останній місяць буде складатися з кількості днів на дату розрахунку). При цьому сума страхових премій зменшується на 50 відсотків страхових премій, належних перестраховикам;

- друга – підраховується шляхом множення суми страхових виплат за попередні 12 місяців на 0,26 (останній місяць буде складатися з кількості днів на дату розрахунку). При цьому сума страхових виплат зменшується на 50 відсотків виплат, що компенсуються перестраховиками згідно з укладеними договорами перестраховування.

Загалом у цій сфері правової основи використання фінансових показників доповнення на даний час недоречні – на відміну від банківської сфери на страховому ринку протягом останніх років не відбувалося значних банкрутств та погіршення фінансового стану учасників ринку. А тому закріплені фінансові показники, дотримання яких вимагається від компаній цього сектору, є достатніми для ефективного функціонування ринку.

У сфері функціонування ринку цінних паперів для професійних учасників ринку також державою чітко регламентована система фінансових показників, що розробляється Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку. Так, рішенням цього органу закріплена методика розрахунку ліквідності, капіталу та інвестування. Система фінансових показників розраховується наступним чином.

Показник ліквідності торговця цінними паперами, що здійснює брокерську діяльність, дилерську діяльність та андеррайтинг, розраховується як співвідношення загальної суми договорів, укладених торговцем цінними паперами з юридичними та фізичними особами але не виконаних на день розрахунку (відкриті позиції), до розміру статутного капіталу торговця цінними паперами. Цей показник ліквідності не може перевищувати 35 [4].

Також до системи показників учасника фондового ринку – торговця цінними паперами відносяться показники капіталу (мінімального розміру власних коштів, адекватності власних коштів, адекватності основного капіталу), показники інвес-

Нормативні показники ліквідності

Нормативні показники	Алгоритм розрахунку	Оптимальне значення
H4 – норматив миттєвої ліквідності	$(K_{кр} + K_a) / P_p * 100\%$; Де $K_{кр} + K_a$ – кошти на коррахунках в інших банках+ банкноти та монети в касі; P_p – зобов'язання банку за поточними рахунками	>20%
H5 – норматив поточної ліквідності	$A_{пв} / (P_p + З) Ч 100\%$, де $A_{пв}$ – активи первинної та вторинної ліквідності; P_p – поточні рахунки для розрахунку нормативу поточної ліквідності; $З$ – зобов'язання банку	≥ 40%
H6 – норматив короткострокової ліквідності	$A_l / (P_p + З_k) Ч 100\%$, де A_l – ліквідні активи; P_p – поточні рахунки для розрахунку нормативу короткострокової ліквідності; $З_k$ – короткострокові зобов'язання	≥ 20%

Джерело: [3, с.180].

тування (інвестування в цінні папери окремо за кожною юридичною особою, загальної суми інвестування).

Власні кошти торговця цінними паперами складаються з основного капіталу та додаткового капіталу. Показник адекватності власних коштів відображає здатність торговця цінними паперами своєчасно і в повному обсязі розрахуватися за своїми зобов'язаннями. Значення показника адекватності власних коштів визначається як співвідношення власних коштів торговця цінними паперами до сумарних активів, зважених за ступенем ризику та зменшених на суму забезпечення за цінними паперами, на суму забезпечення за безумовними зобов'язаннями або грошового покриття у вигляді застави або гарантії третіх осіб [4].

Показник адекватності основного капіталу торговця цінними паперами розраховується як співвідношення основного капіталу до загальних активів торговця цінними паперами і встановлюється з метою захисту вкладників у цінні папери від можливих ризиків.

Показник інвестування в цінні папери окремо за кожною юридичною особою визначається як співвідношення розміру активів (грошових коштів та/або цінних паперів), які інвестуються на придбання цінних паперів окремо за кожною юридичною особою, до власних коштів торговця цінними паперами. Показник загальної суми інвестування визначається як співвідношення суми активів (грошових коштів та/або цінних паперів), що інвестуються на придбання цінних паперів юридичних осіб, до власних коштів торговця цінними паперами.

Як бачимо, законодавство визначило значну кількість систем фінансових показників, що повинні використовуватися в діяльності окремих сегментів ринку. Контроль за дотриманням цих показників відбувається на найвищому рівні організації – так, у випадку недотримання нормативних показників банківськими установами НБУ може застосувати санкції до керівного персоналу банку та акціонерів, наприклад, заборонивши їм здійснювати відповідну діяльність протягом певного періоду. Окрім самих показників, в окремих сегментах економіки держава регламентує і механізм функціонування системи фінансового контролінгу – в тому ж банку згідно з вітчизняним законодавством є необхідним створення служби внутрішнього аудиту, яка, зокрема, виконує ряд функцій, що відносяться до компетенції фінансового контролера – наприклад, відстежує відхилення фінансових показників від їхніх нормативних значень.

Щодо звичайних підприємств, що працюють у сфері реальної економіки, то тут законодавча регламентація систем фінансових показників, зокрема таких, що використовуються у цілях фінансового контролінгу, відсутня. Це, на нашу думку, правильно, адже кожне підприємство характеризується різними параметрами – сферою діяльності, досвідом вищого керівництва, часткою матеріальних витрат у загальній сумі витрат тощо.

Окрім з показників, що використовуються у системах фінансового аналізу при оцінці звітності, що складені за міжнародними стандартами та були розглянуті у попередньому підрозділі, закріплені у вітчизняному положенні про бухгалтерський облік З «Звіт про фінансові результати». Зокрема, в документі відображена методика аналізу фінансових показників, що відносяться до системи показників корпоративної оцінки, згідно з міжнародним поділом фінансових показників [2]:

– у статті «Чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію» наводиться показник, який розраховується шляхом ділення суми чистого прибутку або збитку, який належить власникам простих акцій, на середньорічну кількість простих акцій;

– у статті «Скоригований чистий прибуток, що припадає на одну просту акцію» відображається показник, який розраховується діленням скоригованої суми чистого прибутку, який належить власникам простих акцій, на скориговану середньорічну кількість простих акцій;

– розрахунок середньорічної кількості акцій, чистого прибутку, який належить власникам простих акцій, та їх коригування здійснюється згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 24 «Прибуток на акцію»;

– у статті «Дивіденди на одну просту акцію» відображається показник, який розраховується шляхом ділення суми оголошених дивідендів на кількість простих акцій, за якими сплачуються дивіденди.

Доцільно, на нашу думку, було б також відображати зміну ринкової вартості акції підприємства протягом року на фондовому ринку, а також розраховувати такі показники, що використовуються аналітиками при оцінці звітності, складеної за МСФО, як співвідношення (P/E), співвідношення ціни зростання доходів (PEG), ринкова капіталізація. Ці показники дозволили б отримувати більш адекватні дані про користувачам звітності про зростання добробуту акціонерів підприємства та визначати відповідним чином привабливість вкладення коштів у відповідне підприємство. Таке доповнення доцільно прописати, на нашу думку, у ПСБО З «Звіт про фінансові результати» та відображувати запропоновані показники в третій частині звіту.

Висновки

Отже, вважаємо врегулювання на державному рівні систем фінансових показників, що використовуються для цілей контролінгу, недоречним, адже кожне підприємство характеризується своїми особливостями та повинне використовувати таку систему відносних коефіцієнтів та абсолютних показників, яка дозволить менеджменту приймати максимально ефективні рішення. В той же час окремі сфери економіки потребують особливого нагляду з боку держави, а тому для них закріплені відповідні системи показників, що дозволяють визначити рівень ризику вкладення коштів у ці установи – інвестиційні фонди, комерційні банки, торгівці цінними паперами, страхові компанії. У сфері регламентування фінансових показників для банківських установ ми пропонуємо доповнити вітчизняну систему тими, що наявні в угодах Базель II та Базель III, зокрема показником леве-риджу та показником буфера збереження капіталу та циклічного буфера капіталу. Перший показник вводиться для контролю за фінансовою незалежністю банку та рівнем ризику, в той час як останні два – спрямовані на стабілізацію фінансового стану комерційного банку в умовах фінансової кризи за рахунок коштів, що були накопичені протягом періоду економічного зростання. В інших сферах економіки протягом останніх чотирьох років не відбувалося значних процесів ліквідності, а тому вважаємо, що в цих сферах розроблені показники фінансового стану є ефективними.

Список використаних джерел

1. Давидович І.Є. Контролінг: Навч. посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 552 с.
2. Дедов О.А. Методология контроллинга и практика управления крупным промышленным предприятием: Учеб. пособие / О.А. Дедов. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2008. – 248 с.
3. Зоріна О.А. Місце контролінгу в системі управління підприємством / О.А. Зоріна // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2010. – №2(49). – С. 59–66.
4. Івата В.В. Контролінг у системі управління підприємством / В.В. Івата // Проблеми системного підходу в економіці [Електрон. ресурс] // Режим доступу http://www.nbu.gov.ua/e-journals/PSPE/2009_3/lvata_309.htm
5. Ковалевська А.В. Оцінка фінансового потенціалу підприємства / А.В. Ковалевська // Зб. наукових праць. «Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики». – 2006. – Вип. 1 (1). – С. 76–82.
6. Земитан Г. Методы прогнозирования финансового состояния организации / Г. Земитан // Финансы и кредит. – 2007. – №3. – С. 13–16.
7. Крамаренко Г.О., Чорна О.Є. Фінансовий аналіз. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 392 с.
8. Митрофанов Г.В. Фінансовий аналіз / Г.В. Митрофанов, Г.О. Кравченко, Н.С. Барабаш та ін.; за ред. Г.В. Митрофанова. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2002. – 301 с.
9. Ситник Г.В. Методичні підходи до оцінки фінансового потенціалу підприємства / Г.В. Ситник, Н.Г. Хмельовська // [Електрон. документ] – Режим доступу: <http://www.sworld.com.ua/konfer21/953.htm>

УДК 311.218; 338.439.02

*О.В. ПИСКУНОВА,
д.е.н., професор кафедри економіко-математичного моделювання,
Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана,
О.І. ОСИПОВА,
асистент кафедри економіко-математичного моделювання,
Київський національний економічний університет ім. Вадима Гетьмана*

Регіональний аспект статистичного дослідження продовольчої безпеки України

На основі даних Державної служби статистики України проведено статистичний аналіз продовольчої безпеки регіонів України. Рівень продовольчої безпеки оцінювався за зваженою процедурою індивідуального рейтингування. За допомогою теорії конвергенції досліджено диференціацію регіонів України за рівнем продовольчої безпеки. На підґрунті моделей панельних регресій з фіксованими ефектами визначено фактори, що впливають на рівень продовольчої безпеки регіонів України.

Ключові слова: статистичний аналіз, продовольча безпека, регіони України, споживання базових продуктів харчування, зважена процедура індивідуального рейтингування, міжрегіональні відмінності, теорія конвергенції, економетричне моделювання, моделі панельних даних.

*Е.В. ПИСКУНОВА,
д.э.н., профессор кафедры экономико-математического моделирования,
Киевский национальный экономический университет им. Вадима Гетьмана,
О.И. ОСИПОВА,
ассистент кафедры экономико-математического моделирования,
Киевский национальный экономический университет им. Вадима Гетьмана*

Региональный аспект статистического исследования продовольственной безопасности Украины

На основе данных Государственной службы статистики Украины проведен статистический анализ продовольственной безопасности регионов Украины. Уровень продовольственной безопасности оценивался с использованием взвешенной процедуры индивидуального рейтингования. С помощью теории конвергенции было проведено исследование дифференциации регионов Украины по уровню продовольственной безопасности. На основе моделей панельных регрессий с фиксированными эффектами определены факторы, влияющие на уровень продовольственной безопасности регионов Украины.

Ключевые слова: статистический анализ, продовольственная безопасность, регионы Украины, потребление базовых продуктов питания, взвешенная процедура индивидуального рейтингования, межрегиональные различия, теория конвергенции, эконометрическое моделирование, модели панельных данных.

*O.V. PISKUNOVA,
doctor of sciences (Economic), professor of the department of economic and mathematical modeling,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman,
O.I. OSYPOVA,
assistant of the department of economic and mathematical modeling,
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman*

The regional dimension of statistical research of food security of Ukraine

Statistical analysis of the food security of regions of Ukraine was carried out based on the data of the State Statistics Service of Ukraine. The level of food security was estimated using the Individual weighted rating procedure. Using the theory of convergence was investigated differentiation of regions of Ukraine by the level of food security. Factors affecting the level